

Závěrečná zpráva poroty

V tentokrát již čtvrtém ročníku soutěžní přehlídky Česká cena za architekturu, kterou organizuje Česká komora architektů, bylo letos předloženo 186 realizovaných staveb z téměř všech regionů České republiky. Jedná se o různorodé stavby, od soukromých rodinných domů či kanceláří po veřejné budovy, vzdělávací instituce i kulturní zařízení.

Mezinárodní porota se skládala z architektů a teoretiků designu z Maďarska, Francie, Velké Británie, Izraele, Švýcarska a Německa. Jejím úkolem bylo posouzení stavu české architektury v národním i mezinárodním kontextu.

V průběhu prvního kola výběru vypracovala porota seznam 34 kandidátů. Všechny stavby během cesty po celé zemi také navštívila. Porotci si prohlédli všechna místa a hovořili s uživateli, klienty a architekty. Tento přístup se ukázal být velmi užitečný, protože nám umožnil shromáždit velké množství vícevrstvých znalostí o jednotlivých projektech.

Československo vzniklo po rozpadu Rakousko-Uherska na konci první světové války. Později se stalo součástí východního bloku zemí existujících pod sovětským vlivem. Země se nedlouho po sametové revoluci, která proběhla v roce 1989, mírumilovně rozdělila na Českou republiku a Slovensko. Tato historická událost měla celoevropský význam díky souvislosti s pokračujícím pádem železné opony. Téměř o třicet let později cestuje naše mezinárodní porota po celé České republice, která se nachází v srdci střední Evropy, s úkolem najít vítěznou realizaci České ceny za architekturu 2019.

Architektura je odrazem prostředí, v němž žijeme. Do společnosti se odráží integrace právních aspektů, směřování rozvoje a celá řada kulturních hodnot. Tyto hodnoty se postupně promítají do fyzického prostoru. V tomto smyslu může být architektura chápána jako hmatatelný důkaz projevu společnosti, jakýsi fyzický archiv, dokumentující určité období. Historii a vývoj země, jakou je Česká republika, můžeme číst v její architektuře: secese, kubismus, funkcionalismus, socialistický realismus, tvorba po sametové revoluci – všechny tyto slohy jsou hluboce spjaty se svým historickým kontextem.

Nová architektura každopádně čelí mnoha výzvám. Při snaze dosáhnout jedinečnosti nemůže uspět každý pokus. Hamižnost a touha po zisku zůstává stálou hrozbou a mnohdy způsobuje větší zlo než diktatury. Nikdo neví, zda budou nové trendy v architektuře schopny ustát všechny výzvy. Teprve čas ukáže skutečný a autentický charakter české architektury 21. století.

V období komunismu byla v architektuře uplatňována nová pravidla. Došlo k odklonu od bujných, imperialistických či náboženských stylů a funkcionalismus byl zpočátku považován za příliš prozápadní. Československo přijalo socialistický realismus a stalinistický klasicismus propagovaný SSSR, které byly později nahrazeny socialistickým modernismem. Posledně jmenovaný směr se projevoval především velkým počtem prefabrikovaných panelových sídlišť.

Po sametové revoluci, která v roce 1989 přinesla do Československa demokracii, došlo po 40 letech komunistické vlády k resuscitaci inovativních architektonických návrhů.

Nová doba přinesla nové možnosti, nové výzvy, nové formy projevu. Země již nepodléhala uměleckým omezením ani restrikcím systému staveb, a namísto toho mohli tvůrci najednou experimentovat se všemi druhy architektury. Do jaké míry byla země schopna naplnit svůj sen o svobodě a demokracii? Kde byly nalezeny nové referenční body a jak bylo naloženo s architektonickým dědictvím? Překvapilo nás, že jsme viděli tolik projektů, které vznikly na základě individuální angažovanosti soukromých iniciátorů. Jednalo se o hybatele společnosti, jejichž architektonické hodnoty splňují holistický standard, jehož samozřejmou součástí jsou i společenské a ekologické požadavky. Tento přístup se odráží na všech úrovních společnosti. Navštívili jsme budovy, které byly postaveny téměř z ničeho, a také ty dražší, které záměrně zachovávaly jednoduchý standard provedení.

Architekti se snaží navrhnout funkční budovy, které jsou spíše samozřejmým zázemím pro uživatele než ambiciózní návrhářskou prací jako takovou. Novostavby se vrací zpět k základnějším, účelně zaměřeným řešením, která v počátcích definoval funkcionalismus. A to je v současné době jeden z nejzajímavějších aspektů české architektury. Dalším je zapojení architektury do technického a technologického rozvoje naší doby. Nikoliv prostřednictvím sebeprezentace, ale prostřednictvím tvorby věcí, jež mají dopad na komplexnost a soudržnost, lze dosáhnout takové architektury, která ovlivní společenské procesy a poskytne lidem příležitost k zodpovědnému a pečlivému zacházení se světem, v němž společně žijí.

Co kdyby každé řešení, každá odpověď, která zazní, byla poháněna novým vědomím, které by směřovalo k udržitelnosti a lidskosti? Architektura – se svou odpovědností, ale také schopností nejodvážněji a nejvynalézavěji reagovat na podněty okolního světa – by mohla fungovat jako rezonanční skříňka.

Mateřská škola Nová Ruda – Hlavní cena, Finalista

Hodnotící zpráva poroty

Na porotu zapůsobila jednoduchost a zdrženlivost uspořádání budovy školky, stejně jako využití prostředků, díky nimž se architektům podařilo realizovat projekt poskytující komplexní prostorový zážitek. Budova zasazená do venkovského prostředí okresu Vratislavice nad Nisou, nacházejícího se na severu České republiky, je překvapivá, záhadná a zároveň současná. Porota považuje za inspirativní univerzální architektonické vlastnosti stavby a zároveň její citlivost vůči fyzickému kontextu místa s jeho omezenými rozměry. Každá třída mateřské školy má svůj vlastní duplex s prostorem pro aktivity i spánek. Ten je uspořádán flexibilně a „trampolína“ hravě spojuje obě podlaží třídy. Symetrické dispoziční uspořádání objektů obklopujících nádvoří umožňuje provozovat školku s menším počtem zaměstnanců. Dvojitá fasáda i přes průsvitnost a otevřenost vyvolává u dětí pocit bezpečí. V obálce stavby byly pečlivě vyřiznuty velké okenní otvory, které rámují výhled do otevřené krajiny a zároveň osvětlují prostory směrem k vnitřnímu nádvoří. Ve všech částech stavby je zjevná mimořádně citlivá pozornost věnovaná přístupnosti každého prostoru, jak v interiéru, tak v exteriéru. Vnější prostory kolem budovy a mezi jednotlivými vrstvami fasády jsou cenné svým doplňováním a rozšiřováním relativně malého místa, ale pravděpodobně nejsou zcela funkční, protože jsou úzké a zcela na sebe nenavazují. Způsob, jakým architekti dosáhli velmi vysokého standardu stavby při skromném rozpočtu, je obdivuhodný. Precizní detaily, pečlivý a inovativní design interiéru i chytré využití materiálů činí projekt výjimečným a úspěšným.

Centrum současného umění DOX+ - Finalista

Hodnotící zpráva poroty

Překvapení v podobě městské koláže. Fascinovala nás odvaha autorů a klienta umístit bez váhání v srdci živé městské čtvrti, v obytném bloku stávající zástavby, dva současné prvky. U kolemjdoucích vzbuzuje úžas pohled na místo nesvázané hranicemi času, na místo mimo velkoměsto, jež nám spíše připomíná surrealistickou definici poetického obrazu – koláže, která „spojuje dvě více či méně vzdálené reality, a čím je vztah mezi těmito dvěma realitami vzdálenější a přesnější, tím silnějším se obraz stává“. Vzdálené a přesné, odvážné a poetické: to je vztah tohoto projektu k městské struktuře, na niž je projekt viditelně naroubovaný, aniž by usilovat o to s ní dokonale splynout. Geometrické objekty jako by pocházely z jiné architektonické planety, budí svou přítomností pozornost a zvědavost obyvatel. Jsou to opravdové OSNI (Object Sentant Non Identifié – neidentifikovatelný statický objekt), které oživují čtvrť. Jejich silueta, doplněná technologiemi umístěnými na střeše, nám jistým způsobem může připomínat vesmírné stanice s jejich křehkými solárními panely připevněnými na satelitech. Technologie jsou nadstavbou betonového trupu, který je sám potažen stříbrným měkkým pláštěm. Dvě úžasné lodě plující v

městském prostoru mohou být interpretovány jako experimentální místo díky svému tvaru, ale i svému vztahu k městu a času, své poloze v prostoru. Volbou betonové konstrukce nás autoři stavby mohou uvést k zamyšlení nad příliš velkým množstvím vyprodukované uhlíkové stopy, která není zrovna přátelská k životnímu prostředí. Oproti tomu je ale chvályhodné budovat dostavbu DOX na parcele, která už je zastavěná, a zabránit tak nekonečnému rozšiřování periférií, nahlodávání panenských území na okrajích města, jen kvůli pohodlnějšímu schvalovacímu procesu. Stavby ztělesňují odlišnost svých funkcí. První z nich, s šikmou střechou, je domovem víceúčelového sálu s pódium, určeného pro tanec, hudbu, performance, audiovizuální produkce i jejich kombinace. Druhá budova se svou decentní jednoduchostí je určena pro zkoušky, tréninky a různé přípravné práce související s plánovanými představeními. Inverze, zvraty a Trompe l'oeil. Ačkoli se liší svými ambicemi, obě budovy nacházejí jednotu ve své materiálnosti a způsobu, jakým nakládají s vnitřními a vnějšími prvky. Ve svém díle Poetika prostoru soudí Gaston Bachelard, že „vnější a vnitřní [má] ostrost dialektiky, ano-a-ne rozhoduje o všem. Aniž bychom si to uvědomovali, proměníme ji ve svou vlastní databázi obrazů, která rozděluje všechny naše myšlenky na pozitivní a negativní“. A právě tenhle vnitřní i vnější dialog je tím, co jemně obrací hru materiálů v naší stavbě: iluze měkkosti prošívání polstrované tkaniny na fasádě, robustnost surového betonu ve vnitřních prostorách. Pohodlná intimita zvenku, uvnitř tvrdý kámen. Podivná městská krajina, v níž se vše obrací v opak a nabývá ironické a snové jemnosti de Chiricovy práce. Na střeše budovy se šikmou střechou je pod byty rezidentů rozprostřen umělý trávník. Tato falešná rurální perspektiva podporuje hravou dimenzi Trompe l'oeil uprostřed města, podobnou iluzi otevřeného okna mezi budovami nebo nečekanému výseku venkova zavěšeného v prostoru. Jako by to byl jen sen. Množství vrstev, fasád a průchodů. Snová překvapivost dominantnější budovy pokračuje i uvnitř, vrstvením počtu dalších fasád. Budova se zabaluje a zase rozbaluje, odlupuje své vrstvy. Je to skutečná betonová cibule obklopená provozními částmi a galeriemi, které zajišťují plynulost provozu a snadnou obslužnost jednotlivých místností. Bludišti podobná iluze, kterou tenhle elegantní moderní labyrint nabízí, dodávají našemu OSNI surrealistickou dimenzi, což ještě podtrhují technická zařízení, trubky a svítidla, která byla ponechána odhalená na surovém materiálu. Před očima se odhalují „emocionální vrstvy“, které v procházejících probouzejí rozmanité estetické dojmy.

Lávka přes Dřetovický potok – Finalista

Hodnotící zpráva poroty

Po staletí patří mosty mezi nejneobyčejnější umělecké artefakty. Stále obdivujeme římské mosty postavené před více než dvěma tisíci lety a stále používáme a inspirujeme se skvělými mosty navrženými inženýry 19. a 20. století. Pokud uvažujeme o uměleckém zobrazení krajiny, neunikne nám, že nejdůležitějších krajinomalby Leonarda da Vinciho,

Jana van Eycka nebo Clauda Lorraina obsahují také mosty. Most znamená vždy více než jen spojení břehů: je to metafora a symbol možnosti vzájemného propojení architektonicky rozmanitých míst a lidí. Působivou lávku přes Dřetovický potok je třeba chápat v této souvislosti. Mimochodem, není působivá svou velikostí ani bujnou formou, ale díky své skromnosti. Nachází se v mezilehlé zóně mezi vesnicí Vrapice a jejím hřbitovem. Na místě, které sdílí příroda a civilizace. A okamžitě nás svou přítomností překvapí. Minimalismus a velmi výrazná černá barva mostu kontrastují s přítomností šedé sochy. Horizontální poloha mostu a vertikální gesto lidské postavy vytváří komplexnost dvojího vztahu. Socha od prof. Jana Hendrycha, významného českého umělce, je samozřejmě světec Jan Nepomucký – patron Čech, který 20. března 1393 skončil svůj život ve Vltavě a stal se českým mučedníkem, představitel boje proti imperiálním vlivům i symbol nedotknutelnosti zpovědníka. Kontroverzní příběh této osobnosti, uctívané coby ochránce před povodněmi a utopením, je zároveň spojen s tragickým osudem kazatele Jana Husa. Socha a lávka spoluvytvářejí skvostný celek také díky projevům určité zdrženlivosti. Lávka je mistrovským dílem finesy a obratnosti, kterou umožnilo využití nejmodernějšího UHPC betonu. Lávka sama není pouze ukázkou špičkového mostního inženýrství, ale je i výtečnou architekturou a zároveň objektem – sochou. Zdá se, že se díky své extrémně tenké formě vznáší. Když na lávku dorazíte, okamžitě pocítíte potřebu dotknout se jejích boků a budete udiveni tím, že se na omak podobají kůži. Černá barva lávku samozřejmě naprosto odlišuje od okolní vegetace, většinu času zelené. I když se černá zdá být barvou smrti (tato cesta spojuje vesnici s hřbitovem) a tragédie (dobře reprezentované Nepomuckým), je zároveň dokonalou barvou pro vyjádření sochařských účinků architektury. Most tedy vypadá jako masivní umělecké dílo odhalené uprostřed ne-místa, tedy přesně takového místa, kde bychom nikdy nečekali setkání s tak radikálním objektem. Dvojice lávka / socha zde funguje ve vysoce synestetickém prostředí. Naše oči se snaží vyrovnat s „podivnou“ přítomností dvou ohromujících objektů. O chvíli později jsme ponoukáni, abychom se jich dotkli a uvědomili si vlastnosti materiálu. Naše vnímání místa je však hluboce ovlivněné také zvuky: není úplně tiché, naopak zde uslyšíme jemnou hudbu přírody, tok Dřetovického potoka a zpěv ptáků. Po chvíli získáme dojem, že tento projekt je ve skutečnosti výsledkem tří protagonistů. Prvním z nich je architektura coby obraz lidské síly, která téměř brutálně diktuje svou moc vytvořením orientačního bodu. Výrazný most stojí a odolává (což se od mostu očekává), a ovšem také odolává obvyklé formě přijímání (ptáme se sami sebe: co je tento podivný objekt zač?). Druhým hrdinou je bezpochyby socha Jana Nepomuckého. Vzhledem k absenci jakéhokoli vysvětlujícího prvku (tj. obvyklých nápisů) jsme znovu šokováni přítomností formy, která je zároveň lidská i nelidská. Známe-li Nepomuckého příběh, vytane nám na mysli násilná světcova smrt a všechny kontroverzní aspekty spojené s dějinnými událostmi, které se k němu vážou. Hendrychovo rozhodnutí nevytvořit monumentální sochu se mimořádně dobře hodí ke střízlivé eleganci mostu. A třetím

protagonistou – tím, na kterého obvykle zapomínáme – je krajina. Jako většina evropských krajin je krajinou kulturní, tedy vytvořenou člověkem. Pocit ovládnutí přírody člověkem je však zmírněn entropickými silami přírodních procesů, které v tomto malém locus amoenus probíhají. Skutečnost, že takový úžasný projekt byl postaven v téměř exteritoriální „končině“, mu dodává na významu. Člověk by měl návštěvu tohoto vzdáleného místa pojmut jako malou světskou pouť. Zjistil by, že současné umění (tj. architektura), inženýrství a sochařství mohou fungovat ve vzájemné symbióze a vytvořit estetickou krásu.

Chata u rybníka – Finalista

Hodnotící zpráva poroty

Chata je navýsost archetypálním architektonickým objektem. Každou stavbu tohoto typu pokrývá silná mytologická vrstva, protože už od dob Vitruviových je za první lidský příbytek považována „primitivní chýše“ ze dřeva. Dřevo se svou výjimečností může být vhodným materiálem odpovědným za hmotu i formu chaty. Je symbolem připomínajícím nám strom, les i přírodu samu. Stavět chatu proto znamená stavět v souladu „s přírodou“, a nikoliv proti ní. Další prvotní kvalitou, která souvisí s vnímáním chaty, je její jednoduchost a prostota. Chata se zdá být minimalistickým řešením problému spočívajícím v navrhování a budování dokonalého obydlí. Chata u malého rybníka je epifenomémem celkové situace „dům a jeho kontext“. Okamžitě nám připomene jednu z nejslavnějších budov tohoto typu, Thoreauovu chatu u rybníka Walden poblíž města Concord v Massachusetts. Thoreau, spisovatel a filozof žijící v 19. století, si zbudoval svou chatu vlastníma rukama, bez pomoci zvenčí. Najdeme ji na obálce jeho knihy *Walden or the Life in the Woods* (česky vyšla pod názvem *Walden aneb Život v lesích*) a stala se symbolem (před-)ekologického životního stylu, který poté napodobovalo mnoho stavitelů po celém světě. Malý domek ve Vyklanticích od Ateliéru 111 architekti je remakem takové primitivní chaty. Nachází se u rybníka, stejně jako Thoreauova chata a nebo Laugierova primitivní chýše, jakou (pře)stavěl Ian Hamilton Finlay v zahradě Little Sparta, a udiví návštěvníky extrémní jednoduchostí. I když byla samozřejmě do tohoto místa „přidána“, toto vložení působí naprosto přirozeně, jako by tam stála odjakživa. Tento dojem umocňuje dřevěná konstrukce, která navozuje atmosféru drobného útulného komplexu, který může připomínat hračku. Dům je ovšem jednoduchý i komplexní zároveň. Zmnožuje základní formu sestávající z obdélníku a trojúhelníku a vytváří tak jeden velký prostor složený z více prvků. Hlavní objekt se skládá ze tří částí – obývací pokoj, kuchyně s jídelnou, místnost na spaní. Každý z těchto elementů tvoří minimalistický svět sám o sobě a zároveň je součástí většího fluidního prostoru. Nejvíce spektakulární je obývací část. Průhledy spojují vnější prostor před budovou i za ní. Pobývat v tomto prostoru znamená uchýlit se do chráněného vnitřku, ale zároveň spočinout i ve velkorysém přírodním vnějšku. Jednotná dřevěná slupka

povrchů dotváří toto útočiště. Zdánlivě primitivní aspekt černé kuchyně opět značí extrémní prostotu budovy. V druhé místnosti určené pro vaření a stolování je znovu vše zmenšeno na minimum. Jediným a zároveň jednotným velkorysým prvkem (zde i ve všech třech ostatních jednotkách) je velké okno, které nahrazuje zeď. Tato chata je tudíž na rozdíl od primitivního archetypu otevřenou budovou. Prosklená část funguje jako „oko“, které pozoruje svět. I v dnešní, ekologické době vyžaduje jistou odvahu trvat na vizuální otevřenosti, která je s takovou formou žití spojena. Pokud vezmeme v úvahu formu většiny dnešních domů, která obvykle připomíná hrobku, může se tato chata stát jakýmsi manifestem. Svým architektonickým jazykem nám říká „neizolujte se“, „neztrácejte kontakt se světem“, „prostě se těšte pohledem na svět (před sebou)“. Poslední, třetí prostor je určen pro spaní. Navozuje nejsilnější dojem ochrany a bezpečí, i když i on stále sleduje svět kolem. Vzkročit do tohoto prostoru 3v1 nám umožní objevit příjemný a krásný způsob, jak žít v prostoru, který odpovídá základním antropologickým potřebám. Čtvrtá část budovy je od hlavní jednotky fyzicky oddělena. Snadno si můžeme domyslet, že hlavní důvod dělení domu do více částí je správný (nemožnost jedné nedělené budovy). Čtvrtá a poslední minichata ovšem postrádá jasnou funkci a zůstává otevřena různým účelům. I když to možná nebyl architektův záměr, můžeme tuto solitérní jednotku číst jako poetický dodatek. Není to místo, kde něco děláte, nýbrž místo, kde prostě sedíte a hledíte na svět před sebou. Tady, v ne-funkční části budovy, může člověk meditovat nebo vzhlížet k měsíci (další architektonický topos, když pomyslíme na místo, jako je Kacura poblíž Kjóta, kde vše začalo plošinou vytvořenou pro obdivování měsíce). Coby návštěvníci jsme při objevování tohoto místa pociťovali téměř závist. Toužili jsme zde strávit nějaký čas. Architektům se podařilo vytvořit prostor dokonale vyhovující základním tělesným i duchovním potřebám člověka. Tato úžasná budova postavená s mimořádně nízkým rozpočtem je ve skutečnosti antropologický esej.

Rekonstrukce hospody se sálem v Máslovicích – Finalista, Cena MMR

Hodnotící zpráva poroty

Nacházíme se uprostřed malé, v podstatě bezvýznamné vesnice na sever od Prahy. Blízko hlavního města, ale v jiném světě. Nevyčítejte si, že jste si z cesty sem nic nezapamatovali. Náhle vás donutí zastavit minimalistická stavba. Hospoda v Máslovicích je rozhodně nečekaným překvapením. Hospody jsou v našem každodenním životě důležité, i když první asociace na tento žánr nebývají vždy pozitivní. Mělo by se na ně hledět jako na podstatné, základní veřejné budovy, v nichž prohlubujeme vztahy s ostatními lidmi, sdružujeme se, ale i odpočíváme. Pokud se správně navrhnou a dobře provozují, mohou se stát významným centrem společenského života, a to zejména v menších městech, vesnicích a odlehlejších čtvrtích, kde je toto propojení architektury a občanského života zásadní. Porota si dokáže představit, že tahle hospoda se svým krytým vstupem, tanečním

parketem a víceúčelovým sálem bude dobře sloužit k aktivizaci místních obyvatel. V Máslovicích se díky této realizaci zlepšila celková kvalita prostředí a budova tvoří neoddělitelnou součást revitalizovaného veřejného prostoru. Koncept budovy je jasný a logický. Architektonické řešení, preciznost detailů i výběr materiálů jsou na vysoké úrovni, citlivě volené. „Rurální“, útulný interiér má přátelskou a vstřícnou atmosféru. I přes omezený rozpočet se podařilo dosáhnout maximálního účinku. Architektonické řešení je ve všech ohledech vyvážené, jednoznačné a střídme. Je „tak jednoduché, jak to jen jde, ale ne víc“ (jak řekl Einstein). Interiér i exteriér vyzařují soudržnost a střízlivost. Což je docela velký úspěch na to, že jde o místo, kde se podávají alkoholické nápoje. V této hospodě se sice můžete přiopít, ale v podstatě nikdo se v tomto prostředí není schopen úplně zpít, alespoň ne ten, kdo má cit pro architekturu a vystavěné prostředí. Budova připomíná výstavu Super Normal (podtitul: Sensations of Ordinary) a stejnojmennou knihu autorů Naota Fukusawy a Jaspera Morrisona. V roce 2006 tito dva designéři sbírali po celém světě předměty běžné potřeby, jako lampy, ramínka na šaty, tácy, sponky a kolíčky na prádlo, které byly tak „normální“, že se staly současně „normálními“, ale i „výjimečnými“. Sousedství Super Normal je vůbec ošemetné. Buď jde o oxymóron (super versus normální), nebo o superlativ. Podle Fukusawy se Super Normal zabývá méně navrhováním krásných věcí a více se věnuje zdánlivě obyčejným a domácím, ale nezapomenutelným životním okamžikům. Rozhodně nejde u Super Normal o nic honosného ani šokujícího. Nic sofistikovaného, spíše obyčejného, nepodléhajícího módním trendům. Tento popis se zde dokonale hodí. Mohla by se tato hospoda stát standardem? Normou? Většina z nás usiluje o kvalitní základní věci, takže doufejme, že ano. Stejně jako potřebujeme chléb a máslo bez umělých přísad a jiných aditiv, bez čehokoliv, co nám uměle zlepšuje chuť, potřebujeme více architektury tohoto typu.

Odůvodnění udělení Ceny partnera

Ministerstvo pro místní rozvoj se rozhodlo udělit cenu za prosazování kvalitní výstavby prostřednictvím architektonických soutěží rekonstrukci hospody se sálem v Máslovicích. Rekonstrukce je ukázkovým příkladem vhodného postupu obce, která se zajímá o kvalitu svého vystavěného prostředí a využívá k tomu nástroje architektonické soutěže, přestože jí to zákon neukládá. Výsledkem je stavba, která není architektonickým výstřelkem, ale skvěle zapadá do okolního prostředí, má nápadité prostorové řešení a propracované detaily. Navíc se jedná o rekonstrukci zanedbané stavby na návsi v centru obce, což považujeme za mnohem cennější, než kdyby byl objekt realizován jako novostavba na okraji sídla. Hospoda v Máslovicích je ukázkovým příkladem, že i v malých obcích může vzniknout skvělá architektura, která nabídne obyvatelům i návštěvníkům prostor pro společné aktivity a posílí jejich sounáležitost v rámci komunity i vztah k místu.

Usedlost Maneschowitz - Finalista

Hodnotící zpráva poroty

Hned při příjezdu do domu pro hosty, postaveného v rámci již existující usedlosti v okouzlující vesnici Manešovice se návštěvníkovi naskytnou příjemná překvapení a zážitky, které působí nejen na jeho smysly. Do komplexu se vstupuje původní bránou, přes dlážděný dvůr, který je na obou protilehlých stranách lemován budovami – zrekonstruovaným venkovským domem a bývalou stodolou. Novostavba hostinského domu dvůr uzavírá. Stojí na místě, kde podle historických map budova v minulosti již stála. Hostinský dům se svou formou podobá dřevěné stodole s verandou, jejíž konstrukce si chytře pohrává s plností a prázdnotou. Obytný centrální prostor domu je otevřený a prosklený, na krajích uzavřený dvěma patry ložnic. Otevřená dřevěná konstrukce elegantně rámuje průhledy na louky a volnou krajinu za budovou. Nadchne nás řada kouzelných detailů – nad dřevěnou „palubou“ se klene nádherná konstrukce střechy s náhodně umístěnými skleněnými střešními taškami, které zajišťují osvětlení prostor. Vegetační střechy osázené vysokou trávou propojují citlivě stavbu s původním venkovským domem. Prostory určené ke spaní jsou jednoduché, dřevem obložené kabiny – zvláštní směsice současného života a ubytování v klášteře. S lehkostí a citlivostí je provedena rovněž renovace původního domu. Jedná se o rekreační budovu určenou pro různé hosty, rodinu i její přátele. Místo jim nabízí mnoho možností, jak si jej do sytosti užít. Tým architektů byl pozván, aby zde během procesu navrhování pobýval. Měli tak příležitost hledat způsoby, jak by tato skromná stavba mohla prospět přilehlé vesnici. Zjistili, že nedaleká autobusová zastávka je centrem celé řady místních aktivit včetně rozvozu jídla pro starší obyvatele. Architekti nakonec toto zařízení pomohli obnovit. Jeho atraktivitu zvýšili položením nové střešní krytiny a vybudováním míst pro posezení i pro uložení jídla. Tento „vedlejší projekt“ byl nakonec natolik úspěšný, že posloužil jako katalyzátor pro následné dotace určené na obnovu vesnické kaple. Obnova a dostavba usedlosti Maneschowitz je radostný a okouzlující projekt. Důmyslný a skromný, nabízející spoustu potěšení pro naše smysly.

Mateřská škola Sedlejev – Cena VELUX za práci s denním světlem

Odůvodnění udělení Ceny partnera

V České republice stráví 1,4 milionu dětí ve škole 193 dní v roce a z toho 70 % času uvnitř tříd. Jak vyplývá z řady mezinárodních studií shrnutých v Healthy Home Barometru 2019, může kvalita vnitřního prostředí ovlivnit schopnost dětí učit se o 15 % a současně ovlivňuje i počet zameškaných dní z důvodu respiračních chorob. Naše společnost se dlouhodobě na evropské úrovni věnuje podpoře kvality vnitřního prostředí v budovách. Proto jsme se

v letošním roce rozhodli ocenit drobnou stavbu mateřské školy, která kvalitě denního osvětlení a vnitřního vzduchu věnuje velkou pozornost. Rovnoměrné rozložení denního světla s vysokou složkou horního osvětlení, spolu s možností jeho regulace v souvislosti s prováděnými aktivitami, je provozovatelem školky velmi oceňováno. Kvalita denního světla ve školách i školkách je zásadní, protože zrak dětí se teprve vyvíjí. Ocenili jsme, že autoři u drobné lokální stavby zohlednili nejen její estetickou stránku, ale i tyto technické parametry, které nejsou na fotografiích vidět. Přejeme dětem, aby se jim ve školce líbilo.

Rodinný dům v Blatnici pod Svatým Antonínkem - Cena AOPK za originální řešení ve venkovském prostoru

Odůvodnění udělení Ceny partnera

Agentura oceňuje zejména nápaditou novostavbu, která vdechla danému místu nový impulz při respektu k původnímu stavení. Novostavba svým základním hmotovým členěním navazuje na původní typické domy v sídle a citlivě vstupuje do vizuálně exponovaného nároží ve veřejném prostoru obce. Obytná část objektu je přirozeně propojena s hospodářskou částí pozemku, kde zůstala zachována původní stodola. Členění fasády původního objektu, které odkazovalo na dobu svého vzniku v období socialismu, bylo nahrazeno nápaditými a originálními prvky, které v kontextu celé stavby nepůsobí rušivě, přitom činí objekt zajímavým. Dům harmonicky zapadá do venkovského prostředí.

Technologický dvůr – Cena MPO za velkorysý přístup k novostavbě průmyslového objektu

Odůvodnění udělení Ceny partnera

V jihočeské metropoli vznikla na pozemku 7000 m² kultivovaná novostavba prodejního, skladového a administrativního areálu se třemi objekty hal. Stavebníci v areálu naleznou produkty z oblasti topení, sanity, koupelen, technických izolací i suché výstavby. Přestože nás stavby této typologie svým architektonickým řešením obvykle nikterak nepřekvapí, zde nás velkorysost přístupu autorů zaujme a uvěříme jim, že „to chtěli dělat trochu jinak“. Velký důraz byl kladen na pěší propojení objektů areálu a vysokou kvalitu veřejného prostoru. Haly nevznikaly jako solitéry vytržené z kontextu města, ale navazují na jeho strukturu, vytvářejí svým uspořádáním nádvoří, náměstíčko, intimní prostory. Strohé architektonické linie bílých kvádrů jsou doplněny vodním prvkem, vegetací, mobiliářem i uměleckými díly. Lidé hledající inspiraci pro vlastní bydlení mezi produkty uvnitř hal jsou zároveň esteticky ovlivněni vně hal, kudy jen neprobíhají, ale mohou zde nerušeně spočinout. V hale A je navíc umožněn výstup na střechu s klidovou zónou. Současný a reprezentativní vzhled hal umocňuje použití mléčných polykarbonátových stěn, které průsvitností a stínovým divadlem dávají tušit vnitřní provoz.

ČESKÁ

CENA

ZA

ARCHITEKTURU

2019

Centrum současného umění DOX - Výjimečný počín, ocenění za přínos pro architekturu a výtvarné umění

Odůvodnění Akademie ČCA

Centrum DOX se za více než deset let své existence stalo nepřehlédnutelnou součástí pražské umělecké scény. Multifunkční areál, vzniklý ze soukromé iniciativy Leoše Války a za podpory jeho kolegů, nabízí jedinečný prostor pro prezentaci současného umění včetně architektury. V pražských Holešovicích se podařilo vytvořit polyfunkční areál, nabízející prostředí pro kritickou reflexi zásadních společenských témat dnešního světa. Celý areál DOX lze považovat sám o sobě za příklad kvalitní současné české architektury – od přestavby bývalé holešovické továrny podle projektu Ivana Kroupy přes dřevěnou vzducholod' Gulliver autorů Martina Rajniše a Leoše Války až po multifunkční sál podle návrhu architektonického studie Petr Hájek Architekti.